

Patates güvesi (*Phthorimaea operculella* Zell) mücadelesi için ulusal tedbirler programı

Автор(и): Растителна защита
Дата: 18.12.2017 Брой: 12/2017

Patates güvesi Phthorimaea operculella'nın kontrolü için bir izleme ve mücadele önlemleri paketinin oluşturulması yoluyla zararlının ülkede neden olduğu kayıpları azaltmak amacıyla Ulusal Önlemler Programının hazırlanması gerekmektedir. Bu program, bitkileri zararlıdan korumaya yönelik faaliyetlerinde uzmanlar – ziraat mühendisleri ve tarım üreticileri için hazırlanmıştır.

Patates güvesi (*Phthorimaea operculella* Zell), Solanaceae familyasına ait kültür ve yabani türler için tehlikeli bir zararlıdır. Zararlı, Güney ve Orta Amerika kökenli olup dünya çapında 90'dan fazla ülkede yayılım göstermektedir. Son derece geniş bir ekolojik plastisiteye ve çeşitli iklim koşullarına adaptasyon yeteneğine sahiptir. Patates güvesi, hem tarlada vejetasyon döneminde hem de hasat sonrası patates depolarında önemli

kayıplara neden olur. Zararlı esas olarak patates ve tütüne saldırır, ancak patlıcan, domates, biber ve yabani ot bitkileriyle de beslenebilir.

Bulgaristan'da patates güvesi ilk kez 1950 yılında Petriç kasabası (Stanev, Kaytazov, 1960) civarındaki patateslerde tespit edilmiştir. 1960 yılında

zararlı, Filibe, Hasköy, Eski Zağra, Blagoevgrad, Köstendil, Pazarcık, Smolyan ve Kırcaali bölgelerinde tespit edilmiştir. 2008 yılında, türün dağılımında ülkenin güneybatı ve orta-güney kesimlerine doğru bir genişleme ve ayrıca güneydoğu ve kuzeydoğu kesimlerine bir sızma tespit edilmiştir. Bulgaristan'da patates güvesinin yayılış gösterdiği bölgeler şunlardır: Blagoevgrad, Varna, Köstendil, Pernik, Samokov, Ihtiman, Pazarcık, Filibe, Smolyan, Kırcaali, Hasköy, Eski Zağra, Burgaz, Balçık ve Dobriç.

Patates güvesi, larval dönemde tarladaki bitkilerde ve depolardaki patates yumrularında zarara neden olur. Bireysel bitkilerde ve bitki kısımlarındaki zararın doğasında belirli farklılıklar gözlemlenir:

Patates – ağır şekilde bulaşık yapraklar kurur ve ölür. Larvalar bu tür yaprakları terk ederek gövdeye girer, yumrulara doğru aşağı yönlendirilen galeriler açarlar. Larvaların gövdeye nüfuz etmesiyle, zarar artar çünkü hasarlı bölgenin üzerinde kalan bitki kısmı solmaya başlar. Yapraklarda – yeni çıkmış larvalar bitki dokularına nüfuz eder, burada beslenir ve galeriler (madenler) oluştururlar. Işığa tutulduğunda, bu galeriler yarı saydamdır ve içlerinde larvalar ve dışkılar görülebilir. Larvalar daha sonra gövde dokularına geçer ve gövde ölür. Yumrularda – "yaprak solgunluğu" döneminden hasada kadar veya patates depolarında depolama sırasında saldırıya uğrarlar.

Patates güvesinin neden olduğu zararı sadece yaprak hasarına dayanarak tanımlamak mümkün değildir, **çünkü patates güvesi Phthorimaea operculella larvalarının oluşturduğu yaprak galerileri ile domates yaprak galeri güvesi Tuta absoluta'nın oluşturduğu galeriler aynıdır.**

Türün görsel olarak tanımlanması, larvalar arasındaki farkla mümkündür. Protorasik kalkan ve ilk torasik segmentin renklendirilmesi açısından farklılık gösterirler; patates güvesi Phthorimaea operculella'da bunlar tekdüze kahverengiyken, Tuta absoluta'da tüm vücut beyazımsıdan yeşile kadar renktedir ve protorasik kalkanda açıkça belirgin, yay şeklinde daha koyu bir figür bulunur.

Zararlı Mücadelesi

Patateste Agroteknik Önlemler

1. Sağlıklı dikim materyali kullanın.

2. Yumruları 18–20 cm derinliğe dakin.
3. Toprakta daha derin yumru oluşturan çeşitleri kullanın.
4. Düzenli toprak işlemesi yapın.
5. Son yükseltme (boğaz doldurma), yumruların üzerinde en az 5 cm toprak sağlamalıdır. 4–5 cm'den daha derindeki yumrular patates güvesi tarafından saldırıya uğramaz.
6. Optimum toprak nemini koruyun – çatlak oluşumunu önleyin.
7. Patatesleri zamanında hasat edin – yumrular, saplar kurumadan önce kaldırılmalı ve kaldırılan yumrular derhal depolara alınmalıdır. Kuru saplar ve kaldırılmamış yumrular tarlada ne kadar uzun süre kalırsa, zarar görme riski o kadar artar. Hasat edilmiş patatesler gece tarlada bırakılmamalıdır. Bu kaçınılmaz ise, güvelerin yumrulara yumurta bırakmasını önlemek için bir branda ile örtülmelidirler.
8. Tarladaki bitki artıklarını yok edin (yakarak veya toprakta derin gömerek).
9. Görünür hasarlı tüm yumruları yok edin (kaynatma, insektisitlerle muamele etme ve toprakta 30 cm'den daha derine gömme).

Depolarda:

Kontrollü sıcaklık rejimine sahip depolarda, yumrular 3–4 °C sıcaklıkta depolanmalıdır. Bu sıcaklıkta, zararlı popülasyonunun tüm gelişim evrelerindeki ana kısmı ölür. **Patates güvesi düşük sıcaklıklara karşı oldukça hassas olduğundan, yumruların tam korunması optimum depolama sıcaklığında mümkündür. 10 °C'nin altındaki sıcaklıklarda zararlı gelişmez.**

Yüksek düzeyde tarımsal uygulamaya sahip çiftliklerde, patates güvesi ne tarlada ne de yumru depolama sırasında ekonomik öneme sahip zarara neden olmaz. *Phthorimaea operculella*'nın popülasyon yoğunluğu patates yetiştirme sezonunun sonunda artar ve kuru saplar ile kaldırılmamış yumrular tarlada ne kadar uzun süre kalırsa, bulaşma olasılığı o kadar yüksek olur.

Piyasaya sunulan ve Bulgaristan'da patates güvesi *Phthorimaea operculella*'nın kontrolünde kullanılan tüm bitki koruma ürünlerinin, Bitki Koruma Kanunu'nun 14. Maddesinin gerekliliklerine uygun olarak Bulgaristan Gıda Güvenliği Ajansı İcra Direktörü'nün bir emriyle yetkilendirilmiş olması gerekir.

Ulusal Program, Bitki Koruma Kanunu'nun 6. Maddesinin 2. Fıkrası temel alınarak Bulgaristan Gıda Güvenliği Ajansı – "BKKÜ" Müdürlüğü (Bitki Koruma ve Bitki Koruma Ürünleri Kontrolü), "BKÜGTİ" Müdürlüğü (Bitki Koruma Ürünleri, Gübreler ve Toprak İyileştiriciler) ve Merkezi Bitki Karantina Laboratuvarı tarafından geliştirilmiştir. EPPO (Avrupa ve Akdeniz Bitki Koruma Örgütü), Oregon Eyalet Üniversitesi, Tüm Rusya Bitki Karantina Merkezi ve diğerlerinden alınan materyaller, bilimsel çalışmalar, veriler, tablolar, sunumlar ve fotoğraf materyalleri kullanılmıştır.

Patateslerde Patates Güvesi (*Phthorimaea operculella* Zell) Kontrolü Ulusal Önlemler Programı'na **BURADAN** ulaşabilirsiniz.